

думку, намагаючись застосувати знання з лексики та граматики, які отримали за період навчання. Якщо викладач помічає, що студентам важко розпочати дискусію, він задає запитання, які дозволять розкрити тему та перебороти страх у спілкуванні.

Для того щоб зробити заняття цікавими, викладачу доводиться застосовувати різноманітні види навчальної діяльності.

С. М. Донець

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ

Комунікативна компетенція є складним, системним утворенням. Сучасна структура комунікативної компетенції складається з семи компонентів (видів компетенції):

1) дискурсивна компетенція – здатність поєднувати окремі речення у зв'язне усне або письмове повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різноманітні синтаксичні та семантичні засоби;

2) соціолінгвістична компетенція – здатність розуміти і продукувати словосполучення та речення з такою формою і значенням, які відповідають певному соціолінгвістичному контексту ілокутивного акту комунікації;

3) стратегічна компетенція – здатність ефективно брати участь у спілкуванні, обираючи для цього правильну стратегію дискурсу;

4) лінгвістична компетенція – здатність розуміти і продукувати вивчені висловлювання, а також потенційна здатність розуміти нові, невивчені висловлювання;

5) ілокутивна компетенція – здатність належним способом формувати ілокутивний (мовний) акт (попросити щось, запросити, поінформувати когось тощо) відповідно до ситуації спілкування;

6) психологічна компетенція – уміння відчувати особистість партнера, його настрій, характер;

7) соціокультурна компетенція – здатність розуміти й використовувати різні складові національної культури (традиції, ритуали, звичаї, соціальні стереотипи) у конкретних ситуаціях з урахуванням норм міжкультурного спілкування.

Визначним складником комунікативної компетенції є мовна компетенція. У широкому розумінні мовна компетенція – це знання теоретичної інформації про мову (її систему і структуру) й мовного матеріалу (одиниць мови, правил їх сполучення), які забезпечують розвиток мовленнєвої діяльності та здатності до вербального спілкування.

Професійна мовленнєва комунікація відбувається у сфері професійної взаємодії комунікантів і може реалізуватися в усній або письмовій формах, за офіційних чи неофіційних обставин. Професійна комунікативна

компетенція передбачає наявність професійних знань, загальної гуманітарної культури людини, вміння орієнтуватися в навколишньому світі, навички спілкування і є похідною комунікативної компетенції. Комунікативна компетенція визначається комунікативними інтенціями (комунікативними намірами адресата), комунікативними стратегіями, знанням особистості співрозмовника, умінням долати психологічні фільтри, аналізувати невербальні характеристики (позу, жести, міміку тощо), навичками починати і закінчувати комунікацію в необхідний момент, контролювати посткомунікативні ефекти.

О. М. Харламова

ОРГАНІЗАЦІЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

На сьогодні очевидно безумовне розуміння на більшості рівнях сучасного суспільства необхідності формування конкурентоспроможної особистості – у ХХІ сторіччі саме «людський капітал», рівень конкурентоспроможності фахівців буде все більш важливим і визначальним для розвитку фірм і організацій.

Однак можна констатувати, що конкурентоспроможний фахівець – випускник закладу вищої освіти – це явище скоріше унікальне, ніж масове. Ефективність формування конкурентоспроможності студентів залежить від багатьох факторів: самоактуалізації, самонавчання, комунікабельності, інтернаціональності, здатності приймати відповідальні рішення, ціннісно-орієнтованої адекватності, готовності до професійного самовизначення психологічного й педагогічного порядку. Це підкреслює структурну, змістовну й процесуальну багатогранність і складність даного утворення.

При всій різноманітності підходів до вивчення конкурентоспроможної особистості в психолого-педагогічних дослідженнях більшість поєднує розуміння цілісності її складових (свідомість, почуття, поведінка) і того, що дана здатність є інтегрованим або системним новотвором у структурі особистості. Це означає, що конкурентоспроможність – не надбудова для ситуативної дії, а визначальне системи цінностей особистості, характер змісту її стратегічних і тактичних дій.

Таким чином, сутність конкурентоспроможної особистості можна розглядати через сутність її структурних компонентів: ціннісно-мотиваційний, орієнтаційно-проектувальний, інформаційно-змістовний, операційно-діяльнісний. Розуміння сутності феномена конкурентоспроможної особистості дозволяє перейти до аналізу проблеми моніторингу, експертизи й управління якістю педагогічного процесу з формування конкурентоспроможної особистості студента в закладі вищої освіти.